

EN ROBOT MED FØLELSER. Da Jaimie Mantzel filmet seg selv og «The Giant Robot Project» fra hjemmet sitt i skogen og begynte å få faste følgere på Youtube, forandret livet hans seg så smått. Men Mantzel er ikke interessert i pengene han blir tilbudt, han vil bare få lov til å være annerledes.

Jaimie Mantzels robotedderkopp selges hurtigere enn fabrikken kan lage dem. Oppfinneren selv bor i en trehytte i skogen og har levd på hermetikkmat i flere år.

LEKMANNEN

TEKST LINE TILLER FOTO LINDA FORSELL
Vermont, USA

E

EN MUSKULØS MANN med shorts og nakne tær i sandaler går med bestemte skritt oppover en skogssti. Det er desember og null grader ute. Jaimie Mantzel (37) må dra seg opp etter et tau for å komme frem til sitt solcelledrevne, fireetasjers, egenbygde, sirkelformede trehus. Det ligger på kanten av et steinbrudd. Her, midt inne i skogen blant svartbjørner og måneskinn, lager Mantzel roboter.

- Jeg er blitt fortalt at jeg kommer til å dø, fryse ihjel og ikke tjene noen penger, men jeg har alltid villet bygge mitt eget hus, eie bakken jeg lever på og finne opp nye leker. Mest av alt vil jeg vise andre at det er mulig ikke å eie noe særlig og likevel bli noe her i verden.

Mantzel slenger fra seg to svære trestokker han senere skal hugge opp og hive i vedovnen, før han peker på noe han kaller bananbygningen.

- Der inne står den.

Bananbygningen er et verksted Mantzel har limt sammen av flyhangardeler funnet i en hage. Idet Mantzel løfter opp skrangleporten, blir en ilder skremt bort til et gjemmede mellom en generator og en sag laget av bilhjul, tau og skjæreblader. Inne i mørket står det som skal bli en fire meter høy og tre meter bred robot. En dag håper Mantzel å selv kunne styre «The Giant Robot Project» fra innsiden.

- Hadde det ikke vært kult om vi kunne styre roboter i stedet for å kjøre biler? Det ville ikke slitt like mye på naturen. Og det ville vært mye morsommere.

LEVDE PÅ YOUTUBE. I 2007, fire år etter at han bygde huset, gjorde Mantzel hyppige opptak av alle ledd i byggeprosessen med et selvholdt kamera for han la ut snuttene på Youtube. Den internasjonale fanbasen vokste stadig, enkelte ga donasjoner og etter hvert fikk han en lønsslipp i posten fra Youtube på grunn av alle nettannonsene videoene genererte. Årsinntekten har ligget på rundt 30.000 kroner, og Mantzel har for det meste spist ris, havregryn og drikket vann fra bekken. I dag tjener han 180.000 kroner i måneden.

- Vel, jeg har ikke sett noe til pengene ennå, men jeg har ingen strømregning som må betales, akkurat.

Mantzel ler litt anstrengt og ser ned på frosne løvblader på bakken. Det ser ut som om brune og oransje kinalykter har eksplodert og lagt igjen et lappeteppe av høst. For få måneder siden ble miniversjoner av hans roterende, edderkopplignende, kontrollstyrte, skumgummiskyttende robot fraktet i containerparader til store leketøyskjeder over hele Storbritannia. «Combat Creatures» ble ifjor nominert til den britiske prisen Dream Toy Awards 2012. Robotene blir ifølge selskapet revet bort fra hyllene fortere enn fabrikkene klarer å lage dem.

- Toys R Us i USA er også interessert. Fint det, men jeg vil bare at barn skal få leke med noe som fanger interessen deres. En råkule greie med mange muligheter, slik at de slipper å stadig mase etter nye plastdingser som de blir lei av etter fem minutter.

BACHELOR I BRANN. Helst vil 37-åringen melde seg helt ut av samfunnet. Selv om Mantzel har en lang kunstutdannelse fra Ivy League-skolen Brown University, har han aldri fått bruk for diplommet - og satte derfor fyr på vitnemålet. Undergrunnsbaner holder han seg langt unna, stekeovner blir han nervøs av, lysbrytere er ekle, fordi han ikke har laget det selv og derfor ikke helt skjønner hvordan de fungerer. Mantzel har ikke kjøpt et møbel i hele sitt liv og vil aller helst flytte til en øde øy med mangotrær og frittgående kyllinger, ➔

JAIMIE MANTZEL (37)

► **OPPFINNER** fra Canada. Har kunstutdannelse fra Brown University og to barn med kjæresten Dashaina, som han møtte på MySpace. Har også donert sæd til et lesbisk vennepar to ganger.

► I 2003 kjøpte han 100 mål land i den nordøstlige staten Vermont i USA for 75.000 kroner. Har bygd et fireetasjers trehus og et verksted av materialer han har funnet, samt en sementiglo som fungerer som ferskvannskilde. Har bodd på stedet i ni år.

► I 2007 startet han «The Giant Robot Project», en selvstyrt megarobot av aluminium. Mantzel har i løpet av de siste par årene produsert over 400 videoer om byggeprosjektet på Youtube.

► **IKKE LENGE** etter ble han kontaktet av det engelske leketøyselskapet Wow! Stuff. Utviklingen har tatt flere år, men i dag selges en miniversjon av roboten hans, «Combat Creatures», i en mengde leketøysbutikker i England. Ifølge daglig leder Richard North er de ventet i USA neste år.

► **MANTZEL'S** årslønn har ifølge ham selv steget fra 30.000 til to millioner kroner.

KILDER: WOWSTUFF.COM, COMBATCREATURES.COM OG WIRED MAGAZINE

NATURLIG VREDE. Det har hendt at Mantzel har fått besøk av fulle internettbeundrere. Han er mer redd for svartbjørner og frostbitt. I det runde huset på kanten av stupet har han en hel etasje dedikert til en trampoline. Han har 3D-printer, et «superhemmelig» loft og tegninger av fremtidens robotleker.

TRO MOT TRADISJONEN. – Jeg lever ikke en alternativ livsstil, jeg lever en tradisjonell livsstil, sier Mantzel. Han fyrer i sin hjemmelagde vedovn med gamle stammer fra eiendommen, hoker ris og spiser havrekjeks. Om kveldene lyskes tre etasjer opp med små julelyspærer med strøm fra solcellepanelet.

→ et sted hvor han kan skolere de to døtrene hjemmefra med Dalai Lama-sitater (han har en toåring og en fem måneder gammel baby med kjæresten Dashaina) – og selvfølgelig, han vil lage enda flere roboter. Men selv om han i teorien kan tjene to millioner kroner i året fra nå av, sier han at penger ikke betyr noe, så lenge han kan være så selvgående og lite forurensende som mulig.

– Det er det jeg vil bruke pengene mine på: en øy og masse solcellepaneler. Jeg vil kjøpe meg ut av systemet.

Canadieren har følt seg annerledes så lenge han kan huske. Han mener at han på et tidspunkt i barndommen til og med var en robot selv.

– Jeg bruker ikke å snakke høyt om dette, fordi folk ofte blir provosert av meningene mine, og du synes sikkert jeg høres ut som en gal person, men fra jeg var ti til jeg ble 15 år, lukket jeg alle mine følelser og fokuserte på problemløsning. Jeg kunne se universet utenifra, jeg kjente hverken sorg eller glede, og begynte å tenke i mitt eget språk. Et slags ubeskrivelig robotspråk. Jeg ble til en robot, egentlig. Mantzel tror noe av årsaken kan være at han kranglet mye med sin mor som liten.

– Heller enn å være lei meg, valgte jeg å ikke føle noe overhodet, sier han og forteller at familie hans alltid var opptatt av penger og status.

Da han var åtte år gammel, hadde han en samtale med onkelen som fortsatt sitter klistret fast. Mantzel så opp på mannen og sa: «Du er voksen, du kan gjøre hva du vil, hvorfor bygger du ikke ting hele dagen og bare har det moro?» Onkelen svarte: «Når du blir eldre, må du prioritere, du må tjene penger, være seriøs og ansvarlig, alt forandrer seg da.»

– Jeg husker hvordan tannhjulene i hjernen min klikket seg til, og hvordan jeg laget en mental huskelapp hvor jeg lovet meg selv at ingenting skulle forandres fra den dagen av. Så jeg er vel fortsatt åtte år gammel.

– Hvilken beskrivelse kjenner du deg mest hjem i: Tarzan, McGyver, geni eller gal oppfinner?

– Sikkert gal oppfinner, men mest fordi det var det eneste alternativet med to ord i seg.

LENGE LEVE GIMMICK. Mantzel sendte prototyper av leketøyet til amerikanske selskaper etter at han i 1999 laget den første robotversjonen av kleshengere.

– De sa: «Rått, men vi vet ikke helt hva vi skal gjøre med den.»

To år etter at han fikk avslag, oppdaget Mantzel leketøyet i en tv-reklame.

– Det er sannsynlig at noen har sniktittet på tidlige tegninger, kanskje på en fabrikk de delte med selskapene jeg betrodde meg til, før de laget en dårlig kopi. Det er irriterende, men jeg orker ikke å bruke halve livet i en rettsal, så jeg prøver å ikke tenke på det.

Stuntet stoppet ikke leketøysprodusenten

**JEG VIL BARE
AT BARN SKAL FÅ
LEKE MED NOE
SOM FANGER
INTERESSEN DERES**

JAIMIE MANTZEL oppfinner

Wow! Stuff fra å se salgsmuligheter da den kom over en Youtube-video med over to millioner klikk. Mantzel hadde titulert den «Greatest Toy in The Universe». Han fikk en telefon fra daglig leder, og flyturene til England tok seg kraftig opp. Mantzel gikk i flere måneder frem og tilbake mellom sin solcelledrevne 3D-printer, gulvtrampoline og «superhemmelige loft» for å pønske ut nye skytemuligheter og laserlys, og dermed glede markedsføringsavdelingen med krigselementer. Ikke helt hans kopp te, men han kan ikke klage, hans drøm har gått i oppfyllelse. Han lager leker.

– Hva har du lært om leketøysindustrien?

– Jeg har hørt folk med dress si: «Bare gi oss maks profitt, gjør det billig, ungene leker ikke lenge med dette uansett.» Det virker som at så lenge et leketøy har en artig gimmick og den får oppmerksomhet, kan man produsere søppel. Men det gjelder ikke min robot, selvfølgelig, sier han og gir tommel opp.

I en periode ble Mantzel sendt til Kina annenhver måned. Han forteller at hans design er «ganske utfordrende» og at mange ingeniører ikke skjønner at om de forandrer på én liten skrue, må mye annet også forandres.

– Det er hele tiden noen som prøver å gjøre produksjonen billigere, eller som vil «hjelp til». Alle vil sette sitt navn på et suksessfullt produkt. Det ender med at jeg må komme over for å fikse det de har «fucket opp» hver eneste gang.

– Liker du mennesker?
Mantzel bryter ut i latter og sier at det kan kanskje høres ut som om han hater verden av og til.

– Jeg synes vi som rase er ganske kul og at vi har stort potensial, men kulturen vi lever i, er forferdelig.

magasinet@dn.no

«COMBAT CREATURES». Da Mantzel var åtte, tenkte han at lekebilen hans kunne kjøre fort ned trappen og krasje med andre biler, men at, vel, det var det. – Jeg vil kunne skyte ting, at lekene skal leve og være interaktive. Jeg vil ikke lage søppel, sier han.

RAMPESTREKER. Det har tatt Jaimie Mantzel nesten 13 år, og en haug redesign, fra han laget den tidligste edderkopproboten av kleshengere, til han i dag står bak en av Englands mest populære nye leketøy.